

LEDERS BERETNING 2019

Forsvarsdepartementet (FD) er et regjeringskontor med ansvar for utforming og iverksetting av norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Departementet er videre ansvarlig for overordnet styring og kontroll av underlagte etaters virksomhet. Som en del av den utøvende statsmakt fører Forsvarsdepartementet tilsyn med etatenes virksomhet.

Drift av Forsvarsdepartementet er budsjettert på *kap. 1700 Forsvarsdepartementet, post 01 driftsutgifter*. Tildelingen på posten dekker Forsvarsdepartementets ordinære driftsutgifter som lønn og godtgjørelser, reiser i inn- og utland, representasjon, kompetanseoppbygging, utgifter til husleie samt vedlikehold og drift av bygningsmassen. I tillegg dekker posten bl.a. utgifter til FDs internrevisjon, utgifter til Norges faste delegasjon til NATO og Militærmisjonen i Brussel, forsvarsråder, forsvarsattachéer og militærrådgivere ved norske utenriksstasjoner.

I tillegg regnskapsfører FD på andre kapitler og poster, dels basert på belastningsfullmakter, og dels basert på tildeling. Dette gjelder bl.a. bokføring av investeringskostnader under kap. 1760, post 45, overføring av Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt og ulike tilskuddsordninger.

FD har vært kostnadsbevisste og har utøvd strenge prioriteringer ved gjennomføringen av aktiviteten i 2019. Når vi tar hensyn til departementets merinntekter på kap. 4700, post 01, har FD et mindreforbruk på driftsregnskapet (kap. 170001) på omlag 16,7 mill. kroner i 2019. Mindreforbruket på kap. 1700, post 01, utgjør om lag 1,9% av disponible midler på posten i 2019. Regnskapet for 2019 viser et dekkende bilde og er avlagt i henhold til økonomiregelverket i staten. Regnskapet er ført etter kontantprinsippet, jf. bevilgningsreglementet § 3, tredje ledd.

Gjennomføringen av salget av AIM Norway AS til Kongsberg Defence & Aerospace AS ble gjennomført i mai 2019. I forbindelse med salget overtok Forsvarsdepartementet aksjene i et av datterselskapene til AIM Norway AS, Rygge 1, med en egenkapital på kr. 197 929 535,- som tilsvarer virkelig verdi på overføringstidspunktet. I tillegg tilførte Forsvarsdepartementet ny kapital i Rygge 1 AS på kr. 133 000 000,- i desember 2019. Denne kapitaltilførselen er i henhold til regelverket bokført som tilskudd til «ikke-finansielle foretak».

Forsvarsdepartementets interne virksomhetsplan for 2019 beskriver prioriterte mål for virksomheten. Disse målene ligger til grunn for vurdering av måloppnåelsen for 2019. Basert på virksomhetsplanen utarbeides det risikobilder og risikoreducerende tiltak som evalueres av avdelingene i departementet. FD er fornøyd med samlet måloppnåelse i 2019.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyringen i staten, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet, herunder rundskriv R-115 om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap.

Forsvarsdepartementet mener at årsregnskapet gir et dekkende bilde av disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld. Riksrevisjonen reviderer regnskapet for Forsvarsdepartementet og gir en revisjonsberetning.

for Arne Røksund
Departementsråd

Prinsippnote til årsregnskapet 2019

Årsregnskap for Forsvarsdepartementet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av 24. november 2016.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Forsvarsdepartementet er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger Forsvarsdepartementet står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Forsvarsdepartementet har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Forsvarsdepartementet har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser Forsvarsdepartementet står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Forsvarsdepartementet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Forsvarsdepartementet har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2019

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merutgift (-) og mindretgift
1700	Forsvarsdepartementet	01	Driftsutgifter	A,B	896 370 000	722 539 888	173 830 112
1700	Forsvarsdepartementet	21	Spesielle Driftsutgifter	A,B	80 000 000	1 4 016 911	65 983 089
1700	Forsvarsdepartementet	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	A,B	2 174 000	300 000	1 874 000
1700	Forsvarsdepartementet	71	Overføringer til andre	A,B	65 701 000	64 373 000	1 328 000
1700	Forsvarsdepartementet	73	Forskning og utvikling	A,B	30 050 000	26 824 345	3 225 655
1700	Forsvarsdepartementet	74	Overføring til aksjeselskap	A,B	172 000 000	133 000 000	39 000 000
1700	Forsvarsdepartementet	78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter	A,B	333 283 000	317 933 753	15 349 247
1716	Forsvarets Forskningsstiftut	51	Tilskudd til Forsvarets Forskningsstiftut	A,B	193 830 000	1 189 606	0
1760	Nyanskattefelter av materiell og nybygge og nyanlegg	01	Driftsutgifter	A,B	18 500 000	18 500 000	0
1760	Nyanskattefelter av materiell og nybygge og nyanlegg	44	Fellestfm. investeremng. rasjonalfinansiert andel	A,B	8 427 000	55 878	8 371 122
1760	Nyanskattefelter av materiell og nybygge og nyanlegg	45	Storre utsvrnskattefelse og vedlikehold	A,B	999 872 000	643 808 777	356 063 223
1761	Nye kamphj med baseløsning	01	Driftsutgifter	A,B	13 629 000	13 529 508	99 492
1792	Norske styrker i utlandet	01	Driftsutgifter	A,B	61 551 000	60 054 000	1 497 000
0021	Statsrådet	01	Driftsutgifter	B	0	1 387 402	0
0151	Fred, sikkerhet og globalt samarbeid	70	Fred og forsøning	B	0	848 004	0
0159	Regionaltbevilgninger	71	Europa og Sentral-Asia	B	0	2 357 565	0
0471	Statens erstatningsansvar (beholdningsfullmakt iht. Rundskriv G-01/2017)	71	Erstatningsansvar mm	B	0	3 925 000	0
1633	Netto-ordning for hiva i staten	01	Driftsutgifter	B	0	108 078 719	0
	Sum utgiftsført				2 875 387 000	2 308 052 356	
Intetterskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merutgift og mindretgift(-)
4700	Forsvarsdepartementet	01	Driftsmuttekter		40 165 000	64 587 551	24 422 551
4700	Forsvarsdepartementet	96	Aksjer		2 900 000	2 921 131	21 131
4760	Nyanskattefelter av materiell og nybygge - Storre utsvrnskattefelse og vedlike	45	Storre nyanskattefelter		21 000 000	26 347 767	5 347 767
5309	Tilfaldige inntekter	29	Ymse		0	6 338 123	0
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgvergift		0	52 026 454	0
	Sum inntektsfört				64 065 000	152 221 026	
	Netto rapportert til bevilgningsregnskapet					2 155 831 331	
	Kapitalkontoer						
60081301	Norges Bank KK /inbetalinger					1 029 790 512	
60081302	Norges Bank KK/utbetalinger					-3 186 333 910	
717001	Endring i mellomværende med statskassen					712 067	
	Sum rapportert					0	
	Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)						
					31.12.2019	31.12.2018	Endring
626017	Aksjer under Forsvarsdepartementet				197 929 535	353 000 000	-155 070 465
717001	Mellomværende med statskassen				-14 249 965	-14 962 032	712 067

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte beholdningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B *Forklaring til brukte fullmakter og beregning av midlig overforhørt belöp til neste år* for nærmere forklaring.

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger**	Samlet tildeling
Kap. 1700, post 01	25 497 000	870 873 000	896 370 000
Kap. 1700, post 21	0	80 000 000	80 000 000
Kap. 1700, post 43	1 032 000	1 142 000	2 174 000
Kap. 1700, post 71	2 220 000	63 481 000	65 701 000
Kap. 1700, post 73	5 326 000	24 724 000	30 050 000
Kap. 1700, post 74	0	172 000 000	172 000 000
Kap. 1700, post 78	0	333 283 000	333 283 000
Kap. 1716, post 51	0	193 830 000	193 830 000
Kap. 1760, post 01*	2 500 000	16 000 000	18 500 000
Kap. 1760, post 44*	0	8 427 000	8 427 000
Kap. 1760, post 45*	173 203 000	826 669 000	999 872 000
Kap. 1761, post 01*	0	13 629 000	13 629 000
Kap. 1792, post 01*	0	61 551 000	61 551 000

* Midler tildeles flere etater på disse postene, herunder Forsvarsmateriell, Forsvaret, NSM og FB. Oversikten viser virksomheten FDs andel av posten.

** Tildelingen er i henhold til skriv fra departementsråden i FD av 17. desember 2019.

Note B Forbæring til brukte fullmakter og beregning av midlig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Mengde(-)/ mindre utgift	Utgift av andre iht. avgitte betalingsfullmakter (-)	Mengde(+)/ mindre utgift etter avgitte betalingsfullmakter	Merutgifter / mindreutgifter(-) iht. merutgiftsfullmakter	Innskudd av andre iht. avgitte betalingsfullmakter(****)	Omfisponering fra post 01/21 fra neste års berøring	Imparitet(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Midlig overførbart beløp beregnet av virksomheten
1700/01		173 830 112	183 047 471	-9 217 359	24 422 551	1 449 064				43 544 000	16 655 000
1700/21	Kan overføres overlastberøring	65 983 089	63 360 619	2 622 470						2 164 000	1 874 000
1700/43	Kan overføres	1 328 000		1 328 000						128 190 000	1 328 000
1700/71	Kan overføres	3 225 655		3 225 655						53 610 000	3 226 000
1700/73	Kan overføres	39 000 000		39 000 000							
1700/74	Kan overføres	15 349 247		15 349 247							
1700/78	Kan overføres	17 310 394		17 310 394							
FDS andel kap 1760/01****	Kan nytes under kap. 1760, post 45	8 371 122		8 371 122					17 310 394		
FDS andel kap 1760/44****	Kan overføres	356 063 223		356 063 223					8 371 122		
FDS andel kap 1760/43****	Kan nytes under kap. 1761, post 45	99 492	170 062 000	186 001 223					186 001 223		
FDS andel kap. 1761/01****	Kan nytes under kap. 1761, post 45	1 497 000		1 497 000					99 492		
FDS andel kap 1792/01****											
	Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årsberøring på driftspostene 01-29, umiddelbart post 24 eller sum av de siste to års berøring for poster med stikkord "kan overføres". Se årlig melding R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av brukte berøring.										
Opplysninger om avgitte betalingsfullmakter på innskuddspost****											
Kapittel og post	Merutgifter iht. virksomhetens regnskap (FD)	Merutgifter iht. avgitte betalingsfullmakter (+)	Mindreutgifter (-) eller avgitte betalingsfullmakter								
4700/01	24 422 551	1 449 064	25 871 615								
* Denne delen skal kun fylles ut og presenteres av virksomheter som har avgitt betalingsfullmakter på innskuddspost.											
Merutgiftsfullmakter											
Iht. Forsvarsdepartementets generelle merutgiftsfullmakt, jf. Innst. 7 S (2018-2019) til Prop. 1 S (2018-2019), kan alle merutgifter benyttes til å overskride enh. v. utgiftsberøring.											
Mindre betalingsfullmakter:											
Formål på mindre betalingsfullmakter kan ikke overføres til 2020.											
FD har i 2019 mottatt kroner 29 043 026 i betalingsfullmakt på kap. 1760, post 45. Boknen av fullmakten fremkommer av berøringssjansen med en utgiftsberøring på kr. 356 063 223,- i 2019.											
FD har i 2019 mottatt kroner 1 500 000 i betalingsfullmakt på kap. 4021, post 01. Boknen av fullmakten fremkommer av berøringssjansen med en utgiftsberøring på kr. 1 387 402,- i 2019.											
FD har i 2019 mottatt kroner 850 000 i betalingsfullmakt på kap. 0151, post 70. Boknen av fullmakten fremkommer av berøringssjansen med en utgiftsberøring på kr. 848 004,- i 2019.											
FD har i 2019 mottatt kroner 3 600 000 i betalingsfullmakt på kap. 0159, post 71. Boknen av fullmakten fremkommer av berøringssjansen med en utgiftsberøring på kr. 2 357 565,- i 2019.											
FD har generelt fullmakt til å behøve kap. 0471, post 71 (statens erstatningsansvar) iht. Rundskriv nr. G01/2017 av 08.04.2017. Boknen av fullmakten fremkommer av berøringssjansen med en utgiftsberøring på kr. 3 925 100,- i 2019.											
FD har generelt fullmakt til å behøve kap. 1633, post 01 (Næroverføring for NAV i saken) iht. Rundskriv R-116 av 12.03.2015. Boknen av fullmakten fremkommer av berøringssjansen med en utgiftsberøring på kr. 108 078 719,- i 2019.											
Avgitte betalingsfullmakter på utgiftsiden og på innskuddspost****											
Forsvaret har mottatt en betalingsfullmakt på kap. 1700/01 på 184 150 mill. kroner i 2019. I tillegg har de fullmakt til å postere og benytte inntekter som er knyttet til samme aktivitet som betalingsfullmakten på utgiftsiden.											
Boknen av fullmakten på utgiftsiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsberøring på kr. 183 047 471,- i 2019. Boknen av fullmakten på innskuddsiden fremkommer av berøringssjansen med en innskuddsberøring på kr. 1 449 064,- i 2019.											
Korrigerer for inntekter (iht. merutgiftsfullmakt) har forsvaret en netto utgiftsberøring knyttet til betalingsfullmakten på 181,600 mill. kroner (183,048-1,449). Forsvarets formål er således innen for fullmaktens grenser.											
Forsvaret har mottatt en betalingsfullmakt på kap. Kap. 1760/45 på 170,200 mill. kroner i 2019. Boknen av fullmakten på utgiftsiden fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsberøring på 170,062 mill. kroner.											
FD har i 2019 avgitt 63 mill. kroner i betalingsfullmakt på kap. 1700, post 21, til Statens Pensjonssaker (SPK). SPK foretar den særlige kompensasjonordningen for personell som har påkuttet seg psykiske belastningsskader i tjenestepensjoner.											
Boknen av fullmakten fremkommer av statsregnskapet med en utgiftsberøring på kr. 63 560 619,- i 2019.											

Dette kapittel****

Filene knytter til Forsvarsdepartementet er delt mellom de ulike delene i Forsvarsregnskapet.

Oversikten viser FDs andel på disse kapitlene. I forbindelse med beregning av midlig overføring til 2020 er det det totale resultatet på posten som er avgjørende. Midlig overføring til 2020 vises av den grunn ikke.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2019

	Note	2019	2018
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	1 656 485	5 509 731
Andre inntekter	1	89 278 834	84 843 346
<i>Sum inntekter fra drift</i>		90 935 318	90 353 076
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	439 068 236	408 110 545
Andre utbetalinger til drift***	3	812 600 678	678 016 708
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		1 251 668 914	1 086 127 254
Netto rapporterte driftsutgifter		1 160 733 596	995 774 177
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	2 921 131	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		2 921 131	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer***	5	80 418 631	108 609 177
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	101 701	53 420
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		80 520 333	108 662 597
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		77 599 202	108 662 597
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	5 851 723	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		5 851 723	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader***	7	867 784 391	623 501 254
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		867 784 391	623 501 254
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		486 400	512 655
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		52 026 454	48 425 162
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		108 078 719	55 341 464
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		55 565 865	6 403 647
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		2 155 831 331	1 734 341 675

Oversikt over mellomværende med statskassen **

	2019	2018
Eiendeler og gjeld		
Fordringer	2 967 625	1 948 533
Kontanter	3 102	2 071
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-16 737 931	-15 708 207
Skyldige offentlige avgifter	-704 557	0
Annen gjeld	221 796	-1 204 429
Sum mellomværende med statskassen	8	-14 249 965

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

*** Kr. 74 385 066,- pr. 31.12.2018 er flyttet fra "Andre utgifter til drift" til "Utbetalinger av tilskudd og stønader" for å få sammenlignbare tall mellom 2018 og 2019.
Kr. 4 164 339,- pr. 31.12.2018 er flyttet fra "Utbetalinger av tilskudd og stønader" til "Utbetaling til investeringer" for å få sammenlignbare tall mellom 2018 og 2019.

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Avg.plikti salg NBN	1 038 385	0
Diverse tilfeldige inntekter (inntekstpost 01 - 29)	0	4 806 731
Annen leieinntekt	618 100	703 000
Sum salgs- og leieinnbetalinger	1 656 485	5 509 731
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	0	1 888 089
Fakturering lønn	9 893 858	8 589 681
Fakturering reisekostnader	454 829	256 929
Fakturering IKT begrenset nett	45 247 767	35 163 180
Fakturering samhandl avtale	2 502 058	20 395 721
Fakturering diverse	31 180 321	18 549 746
Sum andre innbetalinger	89 278 834	84 843 346
Sum innbetalinger fra drift	90 935 318	90 353 076

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet**Note 2 Utbetalinger til lønn**

	31.12.2019	31.12.2018
Lønn	341 815 097	321 747 361
Arbeidsgiveravgift	52 026 454	48 425 162
Pensjonsutgifter	36 289 776	33 642 019
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-6 101 412	-8 346 749
Andre ytelser	15 038 321	12 642 752
Sum utbetalinger til lønn	439 068 236	408 110 545
Antall utførte årsverk (pr. 31.12):	406	404

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet**Note 3 Andre utbetalinger til drift**

	31.12.2019	31.12.2018
Husleie	22 121 754	18 258 609
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	15 787
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	9 559 524	2 862 556
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	18 826 151	13 636 163
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	5 602 442	3 724 482
Mindre utstyrsanskaffelser	5 624 060	5 153 143
Leie av maskiner, inventar og lignende	34 395 080	20 009 115
Kjøp av konsulenttjenester	469 078 422	17 478 658
Kjøp av fremmede tjenester**	168 517 799	517 714 434
Reiser og diett	21 007 801	24 111 868
Øvrige driftsutgifter	57 867 644	55 051 894
Sum andre utbetalinger til drift	812 600 678	678 016 708

** Kr. 74 385 066,- pr. 31.12.2018 er flyttet fra "Kjøp av fremmede tjenester" til "FoU tilskudd" (note 7) for å få sammenlignbare tall mellom 2018 og 2019.

*Fra og med 2019 presenteres konsulenttjenester og andre fremmede tjenester separat. I sammenligningstallene for 2018 er kjøp av fremmede tjenester presentert samlet på notelinjen kjøp av fremmede tjenester.

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Realisasjon av aksjer	2 921 000	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	2 921 000	0

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	101 701	53 420
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	101 701	53 420

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet**Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer**

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	748 074	50 000
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler*	29 002 693	4 303 707
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	50 667 865	104 255 470
Sum utbetaling til investeringer	80 418 631	108 609 177

	31.12.2019	31.12.2018
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

*Kr. 4 164 339,- pr. 31.12.2018 er flyttet fra "tilskudd til utlandet" (note 7) til "Maskiner og transportmidler" for å få sammenlignbare tall mellom 2018 og 2019.

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2019	31.12.2018
Tilfeldige og andre inntekter	5 851 723	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	5 851 723	0

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2019	31.12.2018
Overføringer til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter (netto budsjettere virksomheter)*	193 830 000	186 247 000
Overføringer til andre statlige regnskaper	0	0
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	141 752 487	480 900
Tilskudd til ideelle organisasjoner	64 653 000	62 800 565
FoU tilskudd**	84 770 447	74 385 066
Tilskudd til utlandet	382 778 457	299 587 723
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	867 784 391	623 501 254

*2018-tallet er flyttet fra regnskapslinjen "Overføringer til andre statlige regnskaper" til regnskapslinjen overføringer til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter (netto budsjettere virksomheter)" for å få sammenlignbare tall mellom 2018 og 2019.

** Kr. 74 385 066,- pr. 31.12.2018 er flyttet fra "Kjøp av fremmede tjenester" (note 3) til "FoU tilskudd" for å få sammenlignbare tall mellom 2018 og 2019. Kr. 4 164 339,- pr. 31.12.2018 er flyttet fra "tilskudd til utlandet" til "Maskiner og transportmidler" (note 5)" for å få sammenlignbare tall mellom 2018 og 2019.

Virksomhet: RV - Forsvarsdepartementet

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2019 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2019 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	197 929 535	0	197 929 535
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	197 929 535	0	197 929 535
Omløpsmidler			
Kundefordringer	775 013	0	775 013
Andre fordringer	2 967 625	2 967 625	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	3 102	3 102	0
<i>Sum</i>	3 745 740	2 970 727	775 013
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld**	-6 297 559	0	-6 297 559
Skyldig skattetrekk	-16 737 931	-16 737 931	0
Skyldige offentlige avgifter	-820 940	-704 557	-116 383
Annen kortsiktig gjeld	137 174	221 796	-84 622
<i>Sum</i>	-23 719 255	-17 220 692	-6 498 563
Sum	177 956 020	-14 249 965	192 205 985

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

** Leverandørgjelden er manuelt korrigert med fakturaer som har fakturadato i 2019 og forfall i 2020, kr. 4 284 977,08. Posten vil således ikke stemme med tilsvarende tall i Agresso.

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet **	Balanseført egenkapital i selskapet ***	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>							
Rygge 1 AS	29.05.2019	30 000	100 %	100 %		330 929 535	197 929 535
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2019							197 929 535

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

** Regnskapet for 2019 til Rygge 1 AS er ikke ferdigstilt per rapporteringsdato

***Kapitalinskudd i Rygge 1 AS på 133 mill. kroner 16. desember 2019 er etter råd fra Finansdepartementet bokført som andre tilskudd under på konto 871.

FORSVARSDEPARTEMENTET
Org. nr.: 972417823

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Forsvarsdepartementets årsregnskap for 2019. Årsregnskapet består av ledelseskommenterer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2019.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 2 155 831 331 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Forsvarsdepartementets årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2019 og kapitalposter pr 31. desember 2019, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 130 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ledelsen har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betyggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Forsvarsdepartementet har fortolket merverdiavgiftsloven slik at det ikke skulle beregnes merverdiavgift ved fakturering av kostnader knyttet til Nasjonalt begrenset nett (NBN) til offentlige virksomheter. Forsvarsdepartementet har i 2019 bedt Skatteetaten avklare om merverdiavgiftsloven gjelder ved fakturering av NBN. Konklusjonen fra Skatteetaten er at Forsvarsdepartementet må beregne merverdiavgift ved slik omsetning. Dette har ikke vært gjort for regnskapsåret 2019, noe som innebærer manglende etterlevelse av lov om merverdiavgift. Forholdet er gjennomgående for all fakturering av NBN til offentlige virksomheter, men omsetningen har ikke vært av en slik størrelsesorden at det har fått konsekvenser for uttalelsen om revisjonen av årsregnskapet.

Utover de forholdene som er beskrevet over, er vi – basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien – ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 11.05.2020

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Line Andreassen
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur